

Betænkning

over

- I. forslag til lov om generelle tilskud til kommunerne,
- II. forslag til lov om ændringer i forskellige lovbestemmelser om statstilskud og refusioner til kommunerne. (Sundhedsvæsenet),
  - III. forslag til lov om sygehusvæsenet,
- IV. forslag til lov om ophævelse af lov om statsstøtte til behandling og pleje af tuberkuløse m. m.,
- V. forslag til lov om ændring af lov om offentlig forsorg. (Ændring af reglerne om refusion samt ændringer som følge af den nye kommunale styrelseslovgivning),
- VI. forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Ændrede refusionsregler),
  - VII. forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Ændrede refusionsregler),
- VIII. forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Ændrede refusionsregler),
- IX. forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Ændring af reglerne om refusion samt ændringer som følge af den nye kommunale styrelseslovgivning),
  - X. forslag til lov om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring. (Refusion af udgifter til fribefordring m. v.),
  - XI. forslag til lov om ændring af lov om revalidering. (Ændring af reglerne om refusion),
- XII. forslag til lov om ændring af lov om børne- og ungdomsforsorg. (Ændrede refusionsregler),
- XIII. forslag til lov om ændring af lov om husmoderafløsning og hjemmehjælp. (Ændret refusionsregel),
- XIV. forslag til lov om ændring af lov om skolelæger,
- XV. forslag til lov om ændring af lov om offentlig skolebespisning,
- XVI. forslag til lov om amtsrådenes og amtskommunernes overtagelse af skolerådenes og skolefondenens opgaver m. v.,
- XVII. forslag til lov om ændring af lov om fordeling af udgifterne til offentlige gymnasieskoler og kursus til højere forberedelseseksamen,
- XVIII. forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Ændring af reglerne om refusion m. v.) og
- XIX. forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m. v. (Ændrede refusionsregler m. v.).

(Afgivet af udvalget den 23. maj 1969).

Udvalget har holdt 14 møder og herunder haft samråd med indenrigsministeren. Endvidere har indenrigsministeren, undervisningsministeren og socialministeren skriftligt besvaret spørgsmål fra udvalget. En

række af spørgsmålene til indenrigsministeren og undervisningsministeren er sammen med ministrenes besvarelser optrykt som bilag til betænkningen. Ligeledes er forskellige henvendelser til udvalget samt en ud-

talelse fra den socialdemokratiske folketingsgruppe vedrørende byrdefordelingsreformen optrykt som bilag.

Der er i udvalget modtaget mundtlige og/eller skriftlige henvendelser fra

Amtskonsulenterne for Fritidsundervisningen,

borgmester Kaj H. Burchardt,

Bymæssige Kommuner,

Danmarks Lærerforening,

Dansk Aften- og Ungdomsskoleforening,

Danske Studerendes Fællesråd,

De samvirkende Kommunalforeninger i Danmark,

Den alm. danske Lægeforening,

Den danske Købstadforening,

Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg,

Frederiksberg kommune,

overlæge Richard Friedberg,

Fællesudvalget for Sammenlægningen af Kommunerne på Mors,

Københavns kommune,

fhv. amtmand Rudolf Lassen,

overlæge Halfdan Lefèvre,

borgmester Sv. Å. Madsen,

borgmester Kjeld Rasmussen,

overlæge Jørgen Røjel,

repræsentanter for patienter med kroniske nyresygdomme

v/ fru Else Laursen,

hr. Willy Modest,

hr. Vagn Erik Mortensen,

hr. Poul Nielsen og

hr. Erik Ravn,

Sygehusforeningen i Danmark og Thisted amtsråd.

Et *mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) finder, at forslagene er ude af stand til at realisere den målsætning, som angives. Dette skyldes dels, at forslagene fremsættes, inden man har fundet frem til den endelige fordeling af opgaverne mellem stat, primærkommuner og sekundærkommuner, dels at forslagene ikke fører til de mål, man har sat sig.

Om en kommune kan henføres til en velstående eller økonomisk svag kommune, må afgøres af to forhold, nemlig indkomstgrundlaget og udgiftsbehovet. Udgiftsbehovet er bl. a. afhængigt af den aldersfordeling; en kommune har, og det behov, der eksisterer for anlæg af skoler, institutioner,

for byggemodning og boligsikring til nye lejligheder m. v.

Udviklingskommuner vil blive ugunstigere stillet efter vor opfattelse, dersom lovforslagene gennemføres. Indenrigsministerens ændringsforslag vedrørende en særlig udligning blandt kommunerne i hovedstadsområdet er ganske vist en forbedring, men tilsvarende udjævninger burde overvejes i det øvrige land.

Socialdemokratiet anser en ændring af byrdefordelingen for at være nødvendig, men en forudsætning for at kunne foretage en virkelig omlægning af byrderne er, dels at opgavefordelingen er fastlagt, dels at der gives folketingsudvalget den nødvendige tid til en grundig og dybtgående undersøgelse af de mange problemer, der opstår i forbindelse med omlægningen.

Der har under udvalgsarbejdet ikke været levnet den nødvendige tid, og socialdemokratiet beklager meget, at så betydningsfulde lovforslag, som der her er tale om, skal gennemføres uden en grundig undersøgelse.

Socialdemokratiet har stillet forslag til folketingsbeslutning om, at lovforslagene udskydes, hvorved der ville blive tilvejebragt den nødvendige tid for en omfattende kulegravning af alle problemerne vedrørende byrdefordelingen. Socialdemokratiet må derfor beklage, at partiets forslag til folketingsbeslutning ikke fandt tilslutning.

Et *andet mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) ønsker at udtale, at det finder regeringens fremgangsmåde ved gennemførelsen af de 19 lovforslag helt uforsvarlig.

Regeringens hensigt med forslagene har været at tilvejebringe en udligning mellem velstående og økonomisk svagere kommuner. Men beregninger, der er foretaget efter forslagenes fremsættelse af såvel regeringens byrdefordelingsudvalg som af Købstadforeningen, viser, at de byrdeudlignende virkninger af forslagene vil være minimale, og de vanskeligt stillede udviklingskommuner vil ikke få afhjulpet deres vanskeligheder; tværtimod vil flere af dem blive økonomisk dårligere stillet.

Regeringens erklærede hensigter om en byrdeudligning vil således ikke blive opfyldt.

Dertil kommer, at udvalget på den korte tid, der har været til rådighed, ikke har haft mulighed for en grundig gennemgang af de enkelte lovforslag og de virkninger, som de ændrede refusionsregler må få bl. a. med hensyn til kommunalbestyrelsernes beslutninger om bevillinger til de enkelte formål.

Mindretallet må derfor vende sig mod den alt for hurtige og utilstrækkelige behandling, forslagene har fået i udvalget.

Endvidere ønsker mindretallet at påpege, at en egentlig byrdeudligning kun kan gennemføres efter de retningslinjer, som mindretallet fremførte ved forslagene 1. behandling. Efter disse retningslinjer skal staten opkræve kommuneskatten med samme beskatningsprocent for alle kommuner. Kommunerne skal så månedsviis have udbetalt et beløb, der svarer til dækning af den enkelte kommunes udgifter fastsat efter objektive kriterier, først og fremmest den enkelte kommunes befolkningstal, -struktur og -tilvækst. Derudover skal den enkelte kommune have mulighed for opkrævning af et begrænset skattebeløb, eventuelt over grundbeskatningen, til gennemførelse af særlige opgaver, byggende på lokale ønsker. Om udformningen af disse retningslinjer henviser mindretallet endvidere til det ændringsforslag, som socialistisk folkeparti har stillet til lovforslaget om revision af den kommunale inddeling i Århus, Odense og Ålborg byområder (lovforslag nr. 230).

Over lovforslagene afgives følgende indstillinger:

Ad I. forslag til lov om generelle tilskud til kommunerne.

II. forslag til lov om ændringer i forskellige lovbestemmelser om statstilskud og refusioner til kommunerne. (Sundhedsvæsenet).

III. forslag til lov om sygehusvæsenet.

Efter forhandlingerne i udvalget har indenrigsministeren stillet nedenstående ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Ændringsforslagene er tiltrådt af et flertal (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget), der herefter indstiller lovforslagene til vedtagelse med de foreslåede ændringer.

Et mindretal (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) kan ikke medvirke ved lovforslagenes gennemførelse og vil nærmere redegøre for sin stilling ved lovforslagenes anden behandling i folketingssalen.

Ad XVII. forslag til lov om ændring af lov om fordeling af udgifterne til offentlige gymnasieskoler og kursus til højere forberedelseseksamen.

Undervisningsministeren har stillet nedenstående ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Ændringsforslaget er tiltrådt af et flertal (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget), der herefter indstiller lovforslaget til vedtagelse med den foreslåede ændring.

Et mindretal (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse og vil nærmere redegøre for sin stilling ved lovforslagets anden behandling i folketingssalen.

Ad IV. forslag til lov om ophævelse af lov om statsstøtte til behandling og pleje af tuberkuløse m. m.,

V. forslag til lov om ændring af lov om offentlig forsorg. (Ændring af reglerne om refusion samt ændringer som følge af den nye kommunale styrelseslovgivning),

VI. forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Ændrede refusionsregler),

VII. forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Ændrede refusionsregler),

VIII. forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Ændrede refusionsregler),

IX. forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Ændring af reglerne om refusion samt ændringer som følge af den nye kommunale styrelseslovgivning),

X. forslag til lov om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring. (Refusion af udgifter til fribefordring m. v.),

XI. forslag til lov om ændring af lov om revalidering. (Ændring af reglerne om refusion),

XII. forslag til lov om ændring af lov om børne- og ungdomsforsorg. (Ændrede refusionsregler),

XIII. forslag til lov om ændring af lov om husmoderafløsning og hjemmehjælp. (Ændret refusionsregel),

XIV. forslag til lov om ændring af lov om skolelærer,

XV. forslag til lov om ændring af lov om offentlig skolebespisning,

XVI. forslag til lov om amtsrådenes og amtskommunernes overtagelse af skolerådernes og skolefondenes opgaver m. v.,

XVIII. forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Ændring af reglerne om refusion m. v.) og

XIX. forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m. v. (Ændrede refusionsregler m. v.).

Et flertal (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslagene til vedtagelse uændret.

Et mindretal (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) kan ikke medvirke ved lovforslagenes gennemførelse og vil nærmere redegøre for sin stilling ved lovforslagenes anden behandling i folketingsalen.

Ændringsforslag

til

I. forslag til lov om generelle tilskud til kommunerne.

Af indenrigsministeren, tiltrådt af et flertal (Poul Schlüter, Erik Hansen (Vejle amt), Asger Jensen, Stæhr Johansen, Vestergaard Poulsen, A. Chr. Andersen, P. E. Eriksen, Hauch, Holger Hansen, Niels Helveg Petersen, Lindegård Rasmussen og Samuelsen).

Til § 3.

1) I stk. 5 ændres i 1. og 2. pkt. „1. april“ til: „1. januar“.

Til § 4.

2) I stk. 2, 2. pkt., ændres „juli måned“ til: „april måned“.

Ny. paragraf.

3) Efter § 6 indsættes som ny paragraf i kapitel III:

„§ 0. For kommunerne i Københavns amt samt Københavns og Frederiksberg kommuner indføres med virkning for regnskabsårene 1970-71 og 1971-72 en økonomisk udligningsordning efter reglerne i stk. 2-6.

Stk. 2. Kommuner, hvis kommunale skattetryk, jfr. stk. 4, er lavere end områdets gennemsnitlige kommunale skattetryk, og hvis beskatningsgrundlag pr. indbygger opgjort efter reglerne i § 2 udgør mere end 105 pct. af det gennemsnitlige beskatningsgrundlag pr. indbygger i kommunerne i det i stk. 1 nævnte område, udreder et beløb svarende til 1 pct. af den del af kommunens beskatningsgrundlag, der overstiger dette niveau.

Stk. 3. Det beløb, der udredes af de af stk. 2 omfattede kommuner, fordeles til kommuner i det i stk. 1 nævnte område, hvis beskatningsgrundlag pr. indbygger udgør mindre end 95 pct. af områdets gennemsnitlige beskatningsgrundlag pr. indbygger, og som i årene 1965-68 har haft en årlig befolkningstilvækst på gennemsnitlig mindst 5 pct. Fordelingen foretages af indenrigsministeren efter forholdet mellem fordelingstal, der for hver enkelt kommune beregnes som produktet af

- 1) kommunens indbyggertal og
- 2) det antal procentpoints opgjort med 2 decimaler, hvormed kommunens skattetryk overstiger områdets gennemsnitlige kommunale skattetryk med tillæg af 1 procentpoint.

Stk. 4. Ved kommunalt skattetryk forstås forholdet mellem

- 1) den samlede udskrivning af personlig skat til opholdskommunen samt primær- og amtskommunal grundskyld og
- 2) beskatningsgrundlaget opgjort efter reglerne i § 2.

Stk. 5. Tilsvaret og tilgodehavende efter stk. 2 og 3 beregnes på grundlag af skatte- tryk og beskatningsgrundlag i regnskabs- året 1969-70 samt af de af Danmarks Stati- stik offentliggjorte registerfolketal pr. 1. ja- nuar 1969. Den i stk. 3 nævnte befolknings- tilvækst beregnes på grundlag af register- folketallene pr. 1. januar i årene 1965 og 1969.

Stk. 6. Indenrigsministeren underretter senest 2 uger før tidspunktet for årsbud- gettets endelige vedtagelse kommunalbesty- relserne om størrelsen af deres tilsvaret eller tilgodehavende på grundlag af de da fore- liggende oplysninger. Eventuelle ændringer af beløb for tilsvaret og tilgodehavende med- deles kommunalbestyrelserne senest 2 uger før regnskabsårets begyndelse.

Til § 7.

4) § 7, der bliver § 8, affattes således:

„§ 8. Tilskud eller tilsvaret efter §§ 1-4 og 7 afregnes med en fjerdedel 1. april, 1. juli, 1. oktober og 1. januar.

Stk. 2. Tvivlsspørgsmål om beregningen af tilskud eller tilsvaret efter §§ 1-5 og 7 af- gøres endeligt af indenrigsministeren.“

Bemærkninger.

Til nr. 1 og 2.

Efter §§ 1 og 6 skal indenrigsministeren senest 2 uger før de kommunale budgetters endelige vedtagelse underrette kommunerne om størrelsen af de tilskud, der kan for- ventes udbetalt i det kommende regnskabs- år. For at kunne overholde denne frist har det vist sig nødvendigt at iværksætte bereg- ningsarbejdet så tidligt, at registerfolketal pr. 1. april og reguleringspristal for juli måned endnu ikke foreligger. De fore- slåede frister foreslås derfor fremrykket et kvartal.

Til nr. 3 og 4.

Den særlige struktur inden for Køben- havnsområdet bevirker, at de principper, som byrdefordelingsreformforslaget hviler på, ikke giver en tilfredsstillende økonomisk

afvejning af reformens virkninger inden for dette område. Kommuner, der i forhold til deres indbyggertal har et betydeligt beskat- ningsgrundlag og deraf følgende lavt skatte- tryk, vil efter de foreliggende beregninger ikke blive belastet tilstrækkelig kraftigt sammenlignet med flere af de kommuner, der har et lavere beskatningsgrundlag.

Denne ulige fordeling af hovedstads- områdets bidrag til landsudligningen vil kunne afhjælpes gennem den foreslåede midlertidige økonomiske udligningsordning for hovedstadsområdet.

Efter forslaget skal de kommuner inden for området, hvis beskatningsgrundlag pr. indbygger overstiger 105 pct. af områdets gennemsnitlige beskatningsgrundlag pr. ind- bygger, svare et bidrag på 1 pct. af den del af deres beskatningsgrundlag, der over- stiger dette niveau. Kommuner, hvis skatte- tryk overstiger områdets gennemsnitlige skattetryk, fritages dog for at svare bidrag.

Det samlede indkomne bidrag fordeles til de udviklingskommuner inden for området, hvis beskatningsgrundlag pr. indbygger ligger under 95 pct. af områdets gennemsnit- lige beskatningsgrundlag pr. indbygger. Det vil for modtagelse af tilskud være en betin- gelse, at kommunens skattetryk overstiger områdets gennemsnitlige skattetryk med mere end 1 pct., samt at befolkningstil- væksten i kommunen i de sidste fire år har været mindst 5 pct. årlig i gennemsnit.

Fordelingen til de tilskudsberettigede kommuner sker på grundlag af fordelings- tal, der fremkommer ved en multiplikation af indbyggertallet med den del af det bereg- nede skattetryk, der overstiger områdets gennemsnit med tillæg af 1 pct.

Bidrag fra og tilskud til kommuner efter denne ordning forudsættes administreret over statskassen.

Opgjort på grundlag af foreløbige skøn over kommunernes forventede beskatnings- grundlag og skatteudskrivning for regn- skabsåret 1969-70 vil ordningen føre til et samlet bidrag på ca. 12 mill. kr., der må forventes i alt væsentligt at tilfalde Ballerup- Måløv, Herstedernes og Brøndbyernes kom- muner, jfr. nedenstående oversigt over bidragydende og tilskudsmodtagende kom- muner.

Kommune	Bidrag	
	Beløb mill. kr.	I pct. af be- skatnings- grundlag
Gentofte	7,3	0,4
Søllerød	2,1	0,3
Lyngby-Tårnbæk	1,8	0,2
St. Magleby	0,1	0,1
Frederiksberg	0,5	0,0
	11,8	

Kommune	Tilskud	
	Beløb mill. kr.	I pct. af be- skatnings- grundlag
Herstederne	3,9	1,6
Ballerup-Måløv	6,5	1,1
Brøndbyerne	1,4	0,3
	11,8	

De angivne tal må imidlertid tages med det forbehold, at der på beregningstidspunktet endnu hersker nogen usikkerhed om størrelsen af de enkelte kommuners skalaindkomster og beskatningsprocenter. Imidlertid vil en beregning på grundlag af de foreliggende tal for 1969-70 alligevel give et bedre billede, end de mere sikre 1968-69-tal ville give, idet indkomstudviklingen pr. indbygger i de forskellige kommuner ikke er ensartet.

Den foreslåede økonomiske udligningsordning er tænkt som en midlertidig foranstaltning, der alene tager sigte på at afbøde de særlige virkninger af byrdefordelingsreformen inden for hovedstadsområdet. Hovedstadsudligningens problemer i øvrigt må behandles i en større sammenhæng, hvorved bemærkes, at loven om erhvervs-skattens afløsning i visse kommuner m. v. skal tages op til revision i folketingsåret 1970-71.

II. forslag til lov om ændringer i forskellige lovbestemmelser om statstilskud og refusioner til kommunerne. (Sundhedsvæsenet).

Af indenrigsministeren, tiltrådt af et flertal (Poul Schlüter, Erik Hansen (Vejle amt),

Asger Jensen, Stæhr Johansen, Vestergaard Poulsen, A. Chr. Andersen, P. E. Eriksen, Hauch, Holger Hansen, Niels Helveg Petersen, Lindegård Rasmussen og Samuelson).

Til § 1.

1) Nr. 1 affattes således:

„1. § 1, stk. 2, affattes således:

„Stk. 2. I København og Frederiksberg samt i de kommuner, af hvis sundhedskommission politimesteren og kredslægen er medlemmer, er sundhedskommissionen tillige epidemikommission. I den øvrige del af landet består epidemikommissionen for hver politikreds af politimesteren som formand, kredslægen og 3 af amtsrådet for 4 år valgte medlemmer.“

2) Nr. 3 affattes således:

„3. § 2 affattes således:

„§ 2. Overtilsynet med samtlige epidemikommissioner i en amtsrådsreds påhviler en overepidemikommission bestående af amtmanden som formand, amtslægen og 3 af amtsrådet for 4 år valgte medlemmer. Overepidemikommissionen for Københavns amtsrådsreds omfatter tillige Frederiksberg kommune og består af amtmanden som formand, amtslægen samt 2 af Københavns amtsråd og 1 af Frederiksberg kommunalbestyrelse for 4 år valgte medlemmer.“

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Ændringen er af teknisk karakter og tilsigter en klargøring af, i hvilke kommuner sundhedskommissionen tillige er epidemikommission. Samtidig er valgperioden for de af amtsrådet valgte medlemmer foreslået ændret fra 3 til 4 år, svarende til den kommunale valgperiode.

Til nr. 2.

Valgperioden for overepidemikommissionernes valgte medlemmer foreslås ligesom valgperioden for epidemikommissionerne ændret fra 3 til 4 år.

III. forslag til lov om sygehusvæsenet.

Af indenrigsministeren, tiltrådt af et flertal (Poul Schlüter, Erik Hansen (Vejele amt), Asger Jensen, Stæhr Johansen, Vestergaard Poulsen, A. Chr. Andersen, P. E. Eriksen, Hauch, Holger Hansen, Niels Helveg Petersen, Lindegård Rasmussen og Samuelsen).

Til § 4.

1) Paragraffen affattes således:

„§ 4. Indenrigsministeriet udfærdiger efter forhandling med sygehusrådet vejledende retningslinjer for planlægning af sygehusvæsenets fremtidige udbygning.

Stk. 2. Det påhviler hver kommune at udarbejde en plan for løsninger af kommunens sygehusopgaver og at revidere planen i det omfang, udviklingen gør det påkrævet. Planen og revisioner af denne skal godkendes af indenrigsministeren efter indstilling fra sygehusrådet.

Stk. 3. Væsentlige ændringer i en kommunes sygehusvæsen, der ikke er forudsat i en i henhold til stk. 2 godkendt plan, herunder udbygning af sygehusvirksomhed ved oprettelse af nye specialafdelinger, skal godkendes af indenrigsministeren efter indstilling fra sygehusrådet.“

Til § 7.

2) Paragraffen udgår.

Til § 8.

3) Paragraffen affattes således:

„§ 8. Det påhviler kommuner samt de private personer eller institutioner, der driver sygehuse, at afgive beretning vedrørende den lægelige virksomhed på sygehuse efter nærmere af sundhedsstyrelsen fastsatte regler.“

Til § 10.

4) Stk. 2, 2. pkt., udgår.

Til § 20.

5) Stk. 1, 2. pkt., affattes således:

„Af rådets øvrige medlemmer udpeges 1 af indenrigsministeren, 1 af undervisningsministeren, 1 af finansministeren, 5 af Amtsrådsforeningen i Danmark, 1 af Københavns kommune og 1 af Frederiksberg kommune.“

6) Stk. 4 affattes således:

„Stk. 4. Sygehusrådets funktionsperiode er 4 år.“

Til § 23.

7) I stk. 1, 2. pkt., ændres „Bestemmelsen i lovens § 4, stk. 2“ til: „Bestemmelsen i lovens § 4, stk. 3“

8) I stk. 2 tilføjes som 5. pkt.:

„Udbetalingen af det foreløbige sygehus-tilskud for 1970-71 sker således: pr. 1. april 1970 anvises $\frac{9}{16}$ af tilskuddet, pr. 1. juli 1970 $\frac{3}{16}$ af tilskuddet og 1. oktober 1970 og 1. januar 1971 hver gang $\frac{1}{8}$.“

Bemærkninger.

Til nr. 1.

På baggrund af henvendelser fra Sygehusrådet, Sygehusforeningen i Danmark og Den almindelige danske Lægeforening foreslås lovforslagets § 4 ændret bl. a. således, at det i bestemmelsen præciseres, at Sygehusrådet får en væsentlig indflydelse på de planlægningsfunktioner, bestemmelsen omfatter.

I et nyt stk. 1 fastslås det således, at indenrigsministeriet efter forhandling med Sygehusrådet skal udfærdige retningslinjer, der skal være vejledende for kommunernes sygehusplanlægning.

Det er endvidere fundet rigtigt, at bestemmelserne i ændringsforslagets stk. 2 og 3, der svarer til det oprindelige forslags stk. 1 og 2, ændres således, at indenrigsministeren udøver de i bestemmelserne omhandlede godkendelsesbeføjelser efter indstilling fra Sygehusrådet.

Endelig har ministeriet på baggrund af den kritik, der fra såvel kommunal som lægelig side har været rejst imod formuleringen af forslaget § 4, stk. 2 (ændringsforslagets § 4, stk. 3), anset det for rigtigt at lade ordene „nedlæggelse og væsentlig indskrænkning af sygehusvirksomhed samt“ og ordene „eller iværksættelse af specielle undersøgelser og behandlinger, som stiller særlige krav til udstyr og erfaring“ udgå af bestemmelsen.

Til nr. 2.

Da bl. a. Sygehusforeningen i Danmark har fundet det overflødig i sygehusloven at fastslå de i lovforslagets § 7 indeholdte betalingsprincipper, foreslås det, at bestemmelsen udgår af lovforslaget.

Til nr. 3.

På baggrund af den af Sygehusforeningen i Danmark anførte betænkelighed ved den foreslåede formulering af lovforslagets § 8 foreslås denne nu formuleret således, at den svarer til den gældende sygehuslovs § 7.

Til nr. 4.

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 2.

Til nr. 5.

Under hensyn til, at det kommunale sygehusvæsen i stadig stigende omfang indrages i såvel uddannelsen af læger som undervisningen af lægestuderende, samt til, at planlægningen af sygehusvæsenets fremtidige udbygning også vil omfatte rigshospitalets forhold, foreslås det, at også undervisningsministeren udpeger 1 medlem af sygehusrådet. Endvidere foreslås det, at også Frederiksberg kommune udpeger 1 medlem af sygehusrådet, således at alle sygehusejende kommuner herved vil være repræsenteret i dette.

Til nr. 6.

Med henblik på at bringe sygehusrådets funktionsperiode i overensstemmelse med den kommunale valgperiode foreslås funktionsperioden ændret fra 6 til 4 år.

Til nr. 7.

Ændringen er af rent redaktionel art, idet lovforslagets § 4, stk. 2, nu er foreslået ændret til § 4, stk. 3.

Til nr. 8.

Som følge af den foreslåede byrdefordelingsreform vil amtskommunerne i begyndelsen af regnskabsåret 1970-71 få et likviditetsmæssigt underskud. Dette problem søges løst gennem en fremrykning af udbetalingen af det foreløbige sygehustilskud for 1970-71, der ellers skulle have været udbetalt med $\frac{1}{4}$ i begyndelsen af hvert kvartal. Efter ændringsforslaget fremrykkes udbetalingen, således at der i april måned 1970 udbetales $2\frac{1}{4}$ kvartals rate, i juli måned 1970 $\frac{3}{4}$ kvartals rate, i oktober måned 1970 $\frac{1}{2}$ kvartals rate og i januar måned 1971 $\frac{1}{2}$ kvartals rate.

XVII. forslag til lov om ændring af lov om fordeling af udgifterne til offentlige gymnasieskoler og kursus til højere forberedelseseksamen.

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *et flertal* (Poul Schlüter, Erik Hansen (Vejle amt), Asger Jensen, Stæhr Johansen, Vestergaard Poulsen, A. Chr. Andersen, P. E. Eriksen, Hauch, Holger Hansen, Niels Helveg Petersen, Lindegård Rasmussen og Samuelsen).

Til § 1.

I den under nr. 3 foreslåede affattelse af § 3, stk. 3, indføres i 1. pkt. efter ordene „en privat gymnasieskole“: „, et privat studenterkursus“.

Bemærkninger.

Tilføjelsen skyldes, at der ved et enkelt privat studenterkursus agtes etableret et kursus til højere forberedelseseksamen, og man finder det rimeligt, at dette i relation til fordelingsordningen i dette lovforslag sidestilles med andre private kurser til højere forberedelseseksamen.

Poul Schlüter.

Erik Hansen (Vejle amt).

Asger Jensen.

Stæhr Johansen,
formand.

Vestergaard Poulsen.

A. Chr. Andersen.

P. E. Eriksen,
næstformand.

Hauch.

Holger Hansen.

Niels Helveg Petersen.

Lindegård Rasmussen.

Samuelsen.

Ove Hansen.

Gorrsen.

Grünbaum.

Hans Hækkerup.

Egon Jensen.

Hans Lund.

Axel Ivan Pedersen.

Børge Schmidt.

Krog Hansen.

Bilagsfortegnelse.

	Side
Bilag 1. Nogle af udvalgets spørgsmål til indenrigsministeren og ministerens besvarelser	2259
— 2. Nogle af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og ministerens besvarelser	2275
— 3. Udtalelse fra den socialdemokratiske folketingsgruppe vedrørende byrdefordelingsreformen	2283
— 4. Henvendelse fra patienter lidende af kroniske nyresygdomme	2289
— 5. Den danske Købstadforening, skrivelse af 22. april 1969	2291
— 6. Den danske Købstadforening, Bymæssige Kommuner, De samvirkende Kommunalforeninger i Danmark (Sognerådsforeningerne), skrivelse af 17. april 1969	2293
— 7. Henvendelse fra amtskonsulenterne for fritidsundervisningen	2295
— 8. Dansk Aften- og Ungdomsskoleforening, skrivelse af 22. april 1969	2297
— 9. Københavns magistrat, skrivelse af 19. maj 1969	2299

Bilag 1.

Spørgsmål fra udvalget til indenrigsministeren og ministerens besvarelser.

Vedrørende forslag til lov om generelle tilskud til kommunerne.

Spørgsmål 1:

Hvilken virkning vil det få, hvis det gennemsnitlige beskatningsgrundlag pr. indbygger i lovforslagets § 3, stk. 1, ændres til det gennemsnitlige beskatningsgrundlag pr. indbygger + 10 pct., + 20 pct. eller + 30 pct.?

Svar:

Skattegrundlagstilskud efter byrdefordelingsomlægning pr. 1. april 1970 og udligning til gennemsnittet for samtlige amter (vedtaget ny amtsinddeling) med tillæg af:

	0 pct.	10 pct.	20 pct.	30 pct.
	1.000 kr.			
Københavns kommune	0	0	0	0
Frederiksberg kommune	0	0	0	0
Københavns amt	0	0	0	0
Roskilde	0	0	1.675	6.828
Frederiksborg	0	0	0	0
Holbæk-Sorø	4.424	14.106	23.788	33.470
Præstø-Maribo	6.884	16.591	26.299	36.006
Bornholms	5.016	6.869	8.721	10.574
Fyns	21.376	37.814	54.252	70.691
Vejle	14.649	26.063	37.476	48.890
Århus-Skanderborg-Randers	18.124	38.018	57.912	77.806
Viborg-Thisted	24.389	32.748	41.108	49.467
Ålborg-Hjørring	39.514	56.940	74.366	91.792
Ringkøbing	19.250	28.349	37.449	46.548
Ribe	14.707	22.134	29.561	36.989
Sønderjyllands	14.634	23.603	32.571	41.539
Hele landet	182.967	303.235	425.178	550.600

Det skal til ovenstående tabel bemærkes, at man ved opgørelsen af de enkelte amtskommuners beskatningsgrundlag har foretaget en skønsmæssig regulering under hensyntagen til de netop vedtagne regler om beskatning af landbrugsmæssigt udnyttede grundværdier i yder- og landbrugszoner.

Spørgsmål 2:

Hvor meget vil ophævelsen af „smårefusionerne“ komme til at betyde i kr. og øre for København og Århus, for en typisk bymæssig kommune og for en typisk landkommune?

Svar:

„Smårefusionerne“ omfatter i alt 30 forskellige refusionsordninger. Den foreslåede afskaffelse eller omlægning af disse refusio-

ner vil i 1967-68-tal indebære en lettelse for statskassen på 283 mill. kr. og en tilsvarende merudskrivning for kommunerne, der fordeles sig med 146 mill. kr. på amtskommunerne og 137 mill. kr. på primærkommunerne. Medens man i den beregningsmodel, der er opstillet over byrdefordelingsreformens virkninger, for så vidt angår afskaffelsen af den mellemkommunale refusion og nedsættelsen af de store refusioner (sygehustilskud, vejrefusion og lærerlønstilskud), har kunnet beregne virkningerne for de enkelte modelkommuner i 1967-68-tal — om end i et vist omfang på basis af tidligere års fordelingstal — har det været overordentlig vanskeligt at angive eksakte tal for virkningerne af hver enkelt „smårefusion“'s afskaffelse eller omlægning. I mangel af en anden og mere nøjagtig fordelingsnorm har

man i beregningsmodellen anvendt en indbyggertalsfordeling, jfr. beskrivelsen af beregningsmodellen i bilag 4 i redegørelsen for de økonomiske virkninger af forslaget til byrdefordelingsreform (oversendt til udvalget som bilag 5 til indenrigsministerens skrivelse af 7. marts 1969).

Den af udvalget ønskede beregning for 4 kommuner vil være overordentlig tidkrævende og omfattende, da ikke alle oplysninger umiddelbart fremgår af kommuneregnskaberne, og da der er tale ikke blot om primærkommunale refusionsnedsættelser, men også om udgiftsoverførsler fra primærkommunerne til amtskommunen og om amtskommunale refusionsnedsættelser, som indirekte påvirker den primærkommunale beskatning. En sådan beregning vil formentlig heller ikke være repræsentativ, da de enkelte „smårefusioner“ vejer med meget forskellig vægt i de enkelte kommuner.

Den foretagne indbyggertalsfordeling kan ikke være udtryk for den faktiske belastning i de enkelte kommuner, da aktiviteten og forholdene i disse varierer på de forskellige områder. En kommune med relativt store udgifter til private skoler kan f. eks. have beskedne vandløbsudgifter etc.

Generelt kan man gå ud fra, at udbyggede kommuner med en høj aktivitet vil blive belastet noget kraftigere af „smårefusionerne“s nedsættelse, end en indbyggertalsfordeling fører til. Københavns kommune har selv foretaget en beregning af byrdefordelingsreformens virkninger, og disse beregninger viser, at Københavns kommune på „smårefusionerne“s område vil blive belastet 30 pct. mere, end indbyggertalsfordelingen fører til. Også en række københavnske omegnskommuner samt visse større provinskommuner må antages at blive hårdere belastet end de på grundlag af indbyggertallet beregnede virkninger.

Spørgsmål 3:

Ministerens kommentarer udbedes til henvendelser,

- a) af 14. februar 1969 fra Thisted amtsråd og
- b) af 18. marts 1969 fra fællesudvalget for Sammenlægningen af kommunerne på Mors. (Henvendelserne er ikke optrykt).

Svar:

Forslaget om indførelse af det i lovforslagets § 4 omhandlede areal/indbyggertilskud og skalaen herfor er fremsat ud fra den afgørende forudsætning, at der i løbet af kort tid gennemføres en omfattende sammenlægning af primærkommuner, således at antallet nedbringes til omkring 275-300. Det er derfor ikke rigtigt at vurdere virkningerne af det foreslåede areal/indbyggertilskud ud fra en sammenligning mellem, hvad kommunerne efter den foreslåede skala ville opnå på basis af den nuværende kommunestruktur og efter en sammenlægning af primærkommuner.

I øvrigt består der en vis sammenhæng mellem det foreslåede areal/indbyggertilskud og tilskuddet til vanskeligt stillede kommuner. Ydelse af areal/indbyggertilskud vil nedsætte en kommunes beregnede beskatningsniveau og derved mindske et evt. tilskud som vanskeligt stillet kommune, medens omvendt den kommune, der ikke opnår areal/indbyggertilskud, alt andet lige vil opnå et større tilskud som vanskeligt stillet.

Denne sammenhæng mellem areal/indbyggertilskuddet og tilskuddet til vanskeligt stillede kommuner fremgår af nedenstående oversigt over reformens virkninger for beregningsmodellens primærkommuner i det nuværende Thisted amt.

Samspillet mellem areal/indbyggertilskud og tilskuddet til vanskeligt stillede kommuner bevirker en ret kraftig nedsættelse af skattetrykket og en væsentlig tilnærmelse mellem beskatningsniveauet i kommunerne. Medens det nuværende beregnede samlede skattetryk ligger mellem 15,78 og 21,46, vil det efter reformen ligge mellem 12,44 og 15,65. Beregningsmodellen adskiller sig fra den primærkommunale struktur, som Thisted amtsråds skrivelse er baseret på, og en beregning på basis af denne struktur vil givet føre til forskydninger i de i den tidligere fremsendte tabel angivne tal, om end hovedtendensen må antages at blive den samme.

Hvis kommunerne lader areal/indbyggertilskuddets størrelse influere på deres stilling til i øvrigt planlagte kommunesammenlægninger, må de gøre sig klart, at et forhøjet areal/indbyggertilskud vil bevirke en kraftig reduktion, evt. bortfald af tilskuddet

Reformens virkninger for det nuværende Thisted amt.

Konto nr.	Areal/indb. tilskud	Tilskud til vanskeligt stillet kommune	Samlede Nuv. samlet mindre-skattetryk udgifter efter reformen	Ændring af samlet skattetryk	Nyt samlet skattetryk
		1.000 kr.		pet.	
18.01*) Fjerritslev m.v.	1.199	246	1.228	16,44	÷ 4,00 12,44
18.02 Hunstrup m.v.	807	639	1.306	21,46	÷ 7,46 14,00
18.03 Hanstholm m.v.	930	439	1.368	19,42	÷ 5,92 13,50
18.04 Thisted m.v.	—	100	170	15,78	÷ 0,17 15,61
18.05 Haring-Stagstrup m.v. .	1.546	1.180	2.490	19,72	÷ 4,54 15,18
18.06 Nykøbing M. m.v.	—	2.082	2.181	16,63	÷ 1,62 15,01
18.07 Bedsted-Grurup m.v. ...	1.544	1.079	2.297	19,59	÷ 3,94 15,65
18.08 Hvidbjerg-Lyngs m.v. ...	206	458	547	18,05	÷ 2,68 15,37

som vanskeligt stillet kommune. I øvrigt er der ved lov nr. 85 af 24. marts 1969 om ændring af loven om revision af den kommunale inddeling gennemført bestemmelser, der sikrer en hensigtsmæssig primærkommunal inddeling.

Spørgsmål 4:

Findes der ikke skatteudjævningsstilskud for de svenske primærkommuner? Hvorledes virker dette system?

Svar:

Der ydes i Sverige skatteudjævningsstilskud til såvel landstingskommuner som primærkommuner.

For det primærkommunale skatteudjævningsstilskud er udligningsniveauet fastsat til normalt 90 pct. af det gennemsnitlige skattegrundlag pr. indbygger i samtlige landets kommuner. Som følge af den ringe befolkningstæthed og det hårde klima i Nordsverige er udligningsniveauet for to nordlige områder dog fastsat til henholdsvis 110 pct. og 125 pct. af landsgennemsnittet.

For de primærkommuner, hvis skattegrundlag ligger under udligningsniveauet, sker tilskudsberegningen principielt på den måde, at kommunen stilles, som om den var i stand til at basere sin skatteudskrivning på et skattegrundlag pr. indbygger svarende til udligningsniveauet.

Er det gennemsnitlige skattegrundlag pr. indbygger 8.000 kr., er udligningsniveauet normalt 90 pct. af 8.000 kr. = 7.200 kr. pr. indbygger. En primærkommune med et be-

skatningsgrundlag på 5.500 kr. pr. indbygger og en beskatningsprocent svarende til landsgennemsnittet, eksempelvis 18 pct., vil da oppebære dels en kommuneskat på 18 pct. af 5.500 kr. pr. indbygger, dels et statstilskud pr. indbygger på 18 pct. af 1.700 kr. (7.200 kr. ÷ 5.500 kr.), eller 306 kr. pr. indbygger.

Bl. a. på grund af det forskellige udgiftsniveau i primærkommunerne sker der ved tilskudsberegningen en regulering for henholdsvis lav og høj beskatning.

Reguleringen for lav beskatning sker i form af en nedsættelse af udligningsniveauet for primærkommuner, hvis skatteprocent ligger under landsgennemsnittet. Nedsættelsen udgør et procentpoint for hver 2 promille, kommunens skatteprocent ligger under landsgennemsnittet. Såfremt den i foranstående eksempel nævnte kommune havde en skatteprocent på 17, eller 1 procentpoint under landsgennemsnittet, udgør det teoretiske skattegrundlag 85 pct. af 8.000 kr. = 6.800 kr. Kommunen vil da opnå en kommuneskat på 17 pct. af 5.500 kr. pr. indbygger og et skattegrundlagstilskud på 17 pct. af 1.300 kr. (6.800 ÷ 5.500 kr.) eller 221 kr. pr. indbygger.

Til kommuner, hvis skatteprocent ligger over landsgennemsnittet, ydes et særligt tilskud. Dette tilskud ydes også til kommuner, hvis skattegrundlag overstiger udligningsniveauet, og som derfor ikke modtager skattegrundlagstilskud. Det særlige tilskud for høj beskatning beregnes således: ligger kommunens skatteprocent indtil 3 procent-

*) I beregningsmodellen er denne kommune henført til Ålborg-Hjørring amt.

points over landsgennemsnittet, udgør statstilskuddet 10 pct. af de beløb, hvormed beskatningen ligger over landsgennemsnittet. Ligger kommunens skatteprocent mere end 3 procentpoints over landsgennemsnittet, udgør statstilskuddet 10 pct. for de første 3 pct. over landsgennemsnittet og derefter 60 pct. for yderligere udskrivning.

Hvis en kommune har et skattegrundlag på 8.000 kr. og en skatteprocent på 20 (landsgennemsnit 18 pct.), udgør statstilskuddet 10 pct. af 160 kr. = 32 kr. Er kommunens skatteprocent derimod 22, udgør statstilskuddet 10 pct. af 240 kr. + 60 pct. af 80 kr. = 72 kr. pr. indbygger.

Det bemærkes, at sådan regulering for lav beskatning og tilskud ved høj beskatning ikke finder sted, for så vidt angår skatteudjævningstilskuddet til landstingskommunerne, der tidligere er beskrevet i svaret på et af udvalgets spørgsmål.

Spørgsmål 5:

Udvalget udbeder sig ministerens kommentarer til vedlagte udtalelse fra den socialdemokratiske folketingsgruppe vedrørende byrdefordelingsreformen (optrykt som bilag 3).

Svar:

Indledningsvis skal det fremhæves, at de af reformforslaget omfattede refusionsnedsættelser ikke — som nævnt i udtalelsen fra den socialdemokratiske folketingsgruppe — i særlig grad vil belaste de kommuner, der har en relativt kraftig befolkningsstiltvækst. Tværtimod er der — når der bortses fra hovedstadsområdet — en klar tendens til, at nedsættelsen af lærerløns- og vejrefusionen vil ramme hårdest, både pr. indbygger og i forhold til beskatningsgrundlaget, i landkommunerne. Det er noget vanskeligere at udtale sig præcist om virkningerne af nedsættelsen eller afskaffelsen af de mange små refusioner, jfr. svaret på udvalgets spørgsmål nr. 2 i skrivelse af 23. april 1969. Den særlige belastning af landkommunerne opvejes dog i visse dele af landet af den udlignende effekt af statens overtagelse af de udgifter, der hidtil har været fordelt over mellemkommunal refusion.

Landkommuner på øerne og i et vist omfang også i Østjylland har, bl. a. i kraft af relativt store ejendomsværdier, hidtil været

belastet med et større tilsvarende til refusionsforbundet end byerne, herunder byer i vækst. Ved fritagelsen for dette tilsvarende afdæmpes virkningerne af den ekstra belastning, som refusionsnedsættelserne indebærer.

Landkommuner i Nord-, Midt- og Vestjylland, der bl. a. har relativt lavere ejendomsværdier og derfor et lavere tilsvarende til refusionsforbundet, opnår ikke samme lettelse som byerne ved statens overtagelse af den mellemkommunale refusion, hvorfor omlægningen uden generelle tilskud især vil ramme disse kommuner hårdt.

Denne forskel mellem de østlige og vestlige egne af landet kan bl. a. ses af kolonne 4 i tabellerne 8.1-3 i indenrigsministerens skrivelse til udvalget af 7. marts 1969, hvoraf det fremgår, at kommunerne i Præstø-Maribo amt før de generelle tilskud alle får en stort set ensartet lettelse af den primærkommunale beskatning, medens mange landkommuner i Ringkøbing-Thisted og Ribe amter uden generelle tilskud får en øget udskrivning til primærkommunale formål.

Den udlignende effekt af reformen som helhed fremkommer gennem de generelle tilskud: skattegrundlagstilskuddet til amtskommunerne samt areal/indbyggertilskuddet og tilskuddet til vanskeligt stillede primærkommuner.

Som anført i indenrigsministerens svar på et af udvalgets spørgsmål, jfr. skrivelse af 7. marts 1969, bevirker den særlige struktur indenfor hovedstadsområdet, at reformforslaget i dette område ikke har samme virkninger som i det øvrige land. De særlige virkninger i hovedstadsområdet vil imidlertid blive afbødet ved ændringsforslaget om tilvejebringelse af en særlig økonomisk udligningsordning for dette område.

Til den af den socialdemokratiske folketingsgruppe fremsatte skitse til et alternativ til regeringsforslaget bemærkes følgende:

Ad A. Problemerne omkring opgavefordelingen mellem staten og kommunerne vil næppe være endeligt afklaret før hen i 1970'erne. Det må på baggrund heraf anses for betænkeligt at lade byrdefordelingsproblemerne henstå uløste indtil da. Det fremsatte reformforslag er at betragte som en første etape, der senere må videreføres bl. a. i takt med opgaveoverførslerne.

Ad B. Ved gennemførelsen af en midlertidig ordning til løsning af de akutte økonomiske problemer for vanskeligt stillede kommuner opnås ikke de fordele, som reformforslaget indebærer udover udligningseffekten.

Ad C. Regeringsforslaget omfatter skattegrundlagstilskud til amtskommunerne. For så vidt angår generelle tilskud til primærkommunerne har man, som anført i bemærkningerne til lovforslaget, foreløbig foretrukket en kombination af areal/indbyggertilskud og tilskud til vanskeligt stillede kommuner, så længe der ikke foreligger fuld afklaring af den fremtidige primærkommunale struktur. I øvrigt har det indenrigsministerielle tilskud til vanskeligt stillede kommuner hidtil været beregnet på grundlag af kommunernes beskatningsgrundlag og skattetryk.

Ad D. Under arbejdet i regeringens byrdefordelingsudvalg med at finde frem til tilskudskriterier, der kunne betegnes som generelle, og som tillige havde en udlignende effekt, har også aldersfordelingen i kommunerne været undersøgt. Som det fremgår af bl. a. indenrigsministerens svar i skrivelse af 7. marts 1969 på et af folketingsudvalgets spørgsmål, er der i de eksisterende kommuner en betydelig forskel i aldersfordelingen i retning af, at forstadskommunerne ofte har forholdsvis mange i de unge aldersklasser og få ældre, medens det modsatte er tilfældet i købstæderne. Det har imidlertid vist sig, at den nye kommunestruktur, hvori købstad- og forstadskommuner må forudsættes at være samlet i én kommune, udviser de demografiske forskelle i en sådan grad, at det ikke har været muligt at løse de udligningsmæssige problemer ad denne vej.

Hertil må føjes, at en kommunes udgiftsbehov ikke alene hænger sammen med aldersfordelingen, men at en lang række faktorer er af betydning for de kommunale drifts- og anlægsudgifter. Således kan for undervisningsudgiftens vedkommende nævnes kommunens udstrækning og struktur, beskæftigelsesforhold, sociale forhold, omkostningsniveau m.v.

For så vidt angår udviklingskommunernes særlige problematik bemærkes, at denne under den nye kommunestruktur i overvejende grad er et hovedstadsanliggende.

Problemerne er her især knyttet til mulighederne og vilkårene for gennem låntagning at kunne finansiere de anlægsudgifter, som må afholdes ved kommunens udbygning og derefter over en kortere eller længere årrække må fordeles på kommunens kommende indbyggere.

Ad E. Et system, hvorefter der til udviklingskommunerne automatisk udlånes en fast andel af samtlige anlægsudgifter, vil næppe kunne gennemføres uden forudgående undersøgelser, der antagelig ville blive ret omfattende og tidkrævende.

Behovet for etablering af nye kommunale finansieringskilder må nødvendigvis være affødt af konstaterede mangler ved det eksisterende kreditsystem. Om et sådant behov eksisterer, kræver nærmere undersøgelser, men det kan konstateres, at der i de senere år er sket en meget kraftig vækst i kommunernes låntagning. Den årlige nettoforøgelse af kommunernes gæld er vokset fra 644 mill. kr. i 1962-63 til knap 1.500 mill. kr. i 1967-68. I 1968 svarer de udstedte lånetilladelser til et låneprovener på godt 3 mia. kr.

I kreditstramningsperioder har kommunernes låntagning været inddraget i de begrænsende aftaler, hvilket imidlertid må antages også at blive tilfældet med udlån fra en statslig lånefond.

I tilknytning til de under *pkt. D* nævnte finansieringsproblemer for udviklingskommuner skal bemærkes, at de nævnte institutioner som børnehaver, vuggestuer m. fl. optager offentlige lån igennem de traditionelle kreditkanaler, og de tilskudsberettigede institutioner får gennem refusionen tillige fuld dækning for forrentning og afdrag på lån i fast ejendom.

Det må antages at være forbundet med betydelige praktiske vanskeligheder at fastlægge de anlægsudgifter, der følger med en befolkningsstiltvækst, så nøjagtigt, at de kan være et rimeligt grundlag for ydelse af lån som foreslået.

Grundpriser, byggeomkostninger m. m. varierer, ligesom en kommunes lånebehov til anlæg m.v. varierer alt efter befolkningsstrukturen, beskatningsgrundlag, udviklingstempo etc.

For så vidt angår udgifter til tekniske hovedanlæg, er der mulighed for kommunal

låntagning i statens bygge- og boligfond. De hidtidige erfaringer fra administrationen af fonden tyder på, at kommunerne kun i begrænset omfang — fortrinsvis i kreditstrammingsperioder — har søgt lån af denne fond.

Spørgsmål 6:

Ministerens kommentarer udbedes til vedlagte henvendelse af 19. maj 1969 fra Københavns magistrat (optrykt som bilag 9).

Svar:

Den økonomiske udligningsordning for hovedstadsområdet, som er foreslået i min skrivelse til folketingsudvalget af 8. maj 1969, tager alene sigte på at afbøde de særlige virkninger af byrdefordelingsreformen, der kan føres tilbage til hovedstadsområdets særlige struktur, jfr. bemærkningerne til det fremsatte ændringsforslag. Ændringsforslagets formål er at lette skattetrykket i de udviklingskommuner inden for hovedstadsområdet, som i forhold til området som helhed har et lavt beskatningsgrundlag og samtidig et højt skattetryk. Som anført i henvendelsen fra Københavns magistrat vil

Københavns kommune ikke opfylde de opstillede tilskudskriterier.

For så vidt angår magistratens ønske om, at der i forbindelse med behandlingen af lovforslaget om generelle tilskud til kommunerne gennemføres en mere indgribende udligning af det kommunale skattetryk inden for hovedstadsområdet, kan jeg henholde mig til bemærkningerne til det fremsatte ændringsforslag, hvorefter hovedstadsudligningens problemer må behandles i en anden sammenhæng. Disse problemer er ikke egnet til løsning inden for rammerne af en landsomfattende reform, men kræver specielle undersøgelser og analyser til vurdering af de enkelte kommuners behov. I folketingsåret 1970-71 skal loven om den gældende hovedstadsudligning optages til revision, jfr. lov nr. 22 af 29. januar 1969 om ændring af lov om erhvervsskattens afløsning i visse kommuner m. v., ligesom den foreslåede støtteordning for udviklingskommunerne kun er tænkt som en 2-årig løsning. På baggrund heraf vil jeg mene, at man ikke i indeværende folketingsår kan behandle hele den problematik, som hovedstadsudligningen repræsenterer.

Vedrørende forslag til lov om sygehusvæsenet.

Spørgsmål 1:

Ministerens kommentar ønskes til en ordning, hvorefter lægelig og anden fagkundskab sikres direkte repræsentation i amts- sygehusudvalget.

Svar:

Det i lovforslagets § 2 omhandlede udvalg er et stående udvalg, jfr. henvisningen til § 17, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse. I forbindelse med forberedelsen af den nye kommunale styrelsesordning var der i kommunallovskommissionen enighed om, at kommunalbestyrelsens stående udvalg alene burde bestå af medlemmer af kommunalbestyrelsen. Den i købstadkommunallovens § 10 indeholdte hjemmel til, at enkelte personer udenfor byrådets midte undtagelsesvis kan vælges til de stående udvalg, blev derfor ikke medtaget i kommissionens lovudkast og er ikke opretholdt ved den nye styrelseslov, der alene for havneudvalgets vedkommende giver adgang til at indvælge ikke-medlemmer.

Det bør fastholdes, at et stående udvalg som sygehusudvalget, der skal have ansvar for anvendelsen af de af amtsrådet givne bevillinger til sygehusvæsenet, alene bør bestå af folkevalgte medlemmer.

Udvalget vil kunne gøre brug af den fagkundskab, der findes i den amtskommunale administration og hos de under amtskommunen ansatte læger m.v. Udvalget vil også herudover kunne indhente sagkyndige udtalelser fra personer, institutioner og styrelser. Endelig vil udvalget i forbindelse med løsningen af særlige opgaver kunne nedsætte underudvalg med rådgivende og indstillende funktioner, og i disse underudvalg vil andre personer end kommunalbestyrelsesmedlemmer kunne indvælges.

En ordning, hvorefter personer med særlig fagkundskab blev sikret direkte repræsentation i sygehusudvalget, ville bringe dette på linje med kommissioner som f. eks. sundhedskommissioner og brandkommissioner. Sådanne kommissioners virksomhed omfatter imidlertid ikke anlægsgaver eller ad-

ministration af bevillinger, men består i alt væsentligt i at træffe konkrete forvaltningsafgørelser, der i vidt omfang kan indankes for andre instanser.

På baggrund af foranstående kan det ikke anbefales, at lægelig og anden fagkundskab sikres direkte repræsentation i amtsrådets sygehusudvalg.

Spørgsmål 2:

Ministerens kommentarer udbedes til vedlagte henvendelse af 6. maj 1969 fra en række patienter lidende af kroniske nyresygdomme (optrykt som bilag 4).

Svar:

Indledningsvis skal bemærkes, at sygehusloven — og det fremsatte lovforslag — efter sit indhold vedrører det kommunale (og private) sygehusvæsens organisatoriske opbygning, administration og finansiering. Det må bl. a. på denne baggrund anses for uhensigtsmæssigt i sygehusloven at søge indføjet forskrifter eller retningslinjer for behandlingsmulighederne vedrørende særlige lidelser og patientgrupper.

Inden for de tekniske, personelle og økonomiske ressourcer, der er til rådighed her i landet, bør der naturligvis sikres patienter med kronisk nyresvigt de bedste behandlingsmuligheder. Regeringen agter derfor i nærmeste fremtid at søge finansudvalgets tilslutning til, at staten yder en række store kommuner et vist anlægs- og driftstilskud til udvidelse af de i dag eksisterende behandlingsmuligheder for denne patientgruppe, ligesom man vil søge bevilget midler til intensiveret forskning i tilslutning hertil.

Sundhedsstyrelsen nedsatte i foråret 1968 et lægeligt ekspertudvalg til at rådgive sig om organisationen af dialyse- og nyretransplantationsvirksomheden her i landet. I udvalgets første betænkning, der afgaves og offentliggjordes i slutningen af 1968, er der givet en dybtgående redegørelse for det eksisterende behandlingsbehov vedrørende kronisk nyresvigt. På baggrund heraf og på baggrund af, at udvalget fortsætter sin rådgivningsvirksomhed over for sundhedsstyrelsen, må den foreslåede nedsættelse af yderligere et udvalg anses for overflødig.

Som det vil være udvalget bekendt, indeholder det foreliggende lovforslag ikke — således som det synes forudsat i henvendel-

sen — bestemmelser om nedsættelse af statsrefusioner på enkeltområder inden for det kommunale sygehusvæsen. Den generelle nedsættelse af sygehusstilskuddet fra 65 pct. til 35 pct. er som bekendt led i den ændrede byrdefordeling mellem staten og kommunerne.

Den i den gældende sygehuslovs § 16 indeholdte hjemmel for ydelse af særtilskud til særlige sygehusopgaver er gentaget i lovforslagets § 18, og der er i bemærkningerne til denne bestemmelse udtrykkeligt blandt de såkaldte landsdelspecialer, hvortil der kan blive tale om at yde særlige statstilskud, nævnt dialyse- og transplantationscentre for patienter med kroniske nyrelidelser.

For så vidt der i henvendelsen måtte ligge en kritik af formuleringen af lovforslagets § 4, stk. 2, skal man endelig henvide til det af indenrigsministeren fremsatte forslag til ændring heraf.

Spørgsmål 3:

Under henvisning til ministerens svar på udvalgets spørgsmål 2 forespørges, om regeringen vil overveje at søge bevillingsmæssig hjemmel for ydelse af statsstøtte til etablering af flere dialysecentre, således at der oprettes et center i hver amtskommune.

Svar:

Som oplyst over for udvalget i ministeriets besvarelse af spørgsmål 2 agter regeringen i nærmeste fremtid at anmode om finansudvalgets tilslutning til, at staten ud over det almindelige sygehusstilskud yder et vist anlægs- og driftstilskud til et begrænset antal dialyse- og transplantationscentre, som forudsættes at skulle yde betjening på landsdelsbasis. Hjemmel til sådanne særlige tilskud findes i den gældende sygehuslovs § 16, der bestemmer, at der af statskassen kan bevilges særlige beløb bl. a. til „fremme af opgaver, der ikke naturligt falder ind under det almindelige — kommunale — sygehusvæsens opgaver“.

Det er indenrigsministeriets opfattelse, at ydelse af et særligt tilskud til et dialysecenter i hvert amt ikke vil kunne komme på tale, allerede fordi en sådan organisation af dialysebehandlingen vil indebære, at denne behandling bliver en almindelig sygehusopgave, som efter sygehusloven på-

Bilag til bet. o. lovf. vedr. tilskud til kommunerne m. m.

hvilke kommunerne med statsrefusion gennem det almindelige sygehustilskud.

Etablering af et dialysecenter i hvert amt vil i øvrigt efter sundhedsstyrelsens og det af denne nedsatte ekspertudvalgs opfattelse være hæmmende for en fortsat hurtig forbedring af mulighederne for behandling af patienter med kronisk nyresvigt, og sundhedsstyrelsen har derfor på basis af en af ekspertudvalget afgivet betænkning tiltrådt, at dialysebehandlingen i Danmark indtil videre primært udbygges på et be-

grænset antal behandlingscentre, placeret på store sygehuse, som har speciallæger i nefrologi (medicinske nyresygdomme) og derudover rummer de fleste andre specialer. Herfor taler såvel rent lægeligt behandlingsmæssige som uddannelsesmæssige grunde samt hensynet til videreudvikling af det endnu ikke fuldkomne apparatur.

Jeg må på baggrund af foranstående besvare det af udvalget stillede spørgsmål benægtende.

Bilag 2.**Spørgsmål fra udvalget til undervisningsministeren og ministerens besvarelser.***Vedrørende forslag til lov om amtsrådenes og amtskommunernes overtagelse af skolerådenes og skolefondenes opgaver m. v.***Spørgsmål:**

Ministerens kommentarer udbedes til vedlagte skrivelse af 22. april 1969 fra Den danske Købstadforening (optrykt som bilag 5).

Svar:

Man lægger vægt på et godt samarbejde mellem de primærkommunale og amtskom-

at det af købstadforeningen fremhævede forhold, at de fremtidige amtslige skolemyndigheder også skal kunne benytte de nuværende købstadkommunale skoleledere og konsulenter til forberedelsen af den nye skoleadministration, vil give vanskeligheder i praksis, men man finder ikke spørgsmålet egnet for egentlig lovgivning. Kommunale skolemyndigheder. Man mener ikke,

*Vedrørende forslag til lov om fordeling af udgifterne til offentlige gymnasieskoler og kursus til højere forberedelseseksamen.***Spørgsmål:**

Hvad er baggrunden for, at man har udvalgt forskellen mellem gymnasieskoler og folkeskolen for så vidt angår tilskudsprocenten til lærerlønningerne?

Svar:

Baggrunden for den gældende tilskudsprocent på 90 til lærerlønningerne ved de kommunale gymnasieskoler, som blev fastsat i lov nr. 189 af 5. juni 1959 om fordeling af udgifterne til statsskoler og kommunale gymnasieskoler uden for København, Frederiksberg og Gentofte, var ønsket om at opretholde den økonomiske stilling staten

og samtlige kommuner imellem vedrørende driften af de offentlige gymnasieskoler, uanset den ved lovforslaget etablerede nye bidragsordning fra kommunerne til stats-skolerne, jfr. bemærkningerne til lovforslaget (Folketingstidende 1958-59 tillæg A, sp. 2293-94).

Baggrunden for den nu foreslåede ændring af tilskudsprocenten er den ændrede byrdefordeling mellem staten og kommunerne. I forbindelse med denne har man anset det for rimeligt at indføre samme tilskudsprocent (60) for folkeskolens og de kommunale gymnasieskolars lærerlønninger.

*Vedrørende forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen.
(Ændring af reglerne om refusion m. v.)***Spørgsmål 1:**

Ministerens kommentar udbedes til vedlagte skrivelser af 17. april 1969 fra Den danske Købstadforening, Bymæssige Kommuner og De samvirkende Kommunalforeninger i Danmark (Sognerådsforeningerne) (optrykt som bilag 6).

Svar:

I henhold til den gældende § 51, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen drage omsorg for, at børn fra fjerntliggende og svagt befolkede dele af kommunen, hvis forældre ikke kan

sørge for deres oplærelse, og som ikke med rimelighed kan henvises til bestående skoler i kommunen, på anden måde får fyldestgørende undervisning.

Denne bestemmelse, der som anført i bemærkningerne til lovforslaget hidrører fra den oprindelige folkeskolelov af 18. maj 1937, må imidlertid for så vidt angår kompetencespørgsmålet forstås i overensstemmelse med de ved den senere lovgivning gennemførte principper for folkeskolens styrelse. Der henvises i denne forbindelse til skoletilsynslovens § 5, stk. 1, hvorefter

skolekommissionen skal påse, at alle undervisningspligtige børn i kommunen nyder en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligt kræves i folkeskolen, og træffer foranstaltninger til undervisning af børn, der ikke kan følge den almindelige undervisning. Det må forekomme at være en naturlig konsekvens af denne lovbestemmelse at betragte det som skolekommissionens opgave at sørge for fyldestgørende undervisning også i de i § 51, stk. 2, omhandlede særlige tilfælde. Noget andet er, at skolekommissionen ikke vil kunne træffe bindende dispositioner i medfør af den nævnte bestemmelse uden kommunalbestyrelsens samtykke. Dette følger allerede af skoletilsynslovens § 1, stk. 2, hvorefter alle sager, der er henlagt til skolekommissionen, men som medfører forøgede udgifter for kommunen, skal forelægges kommunalbestyrelsen til afgørelse.

Jeg kan derfor ikke være enig med de kommunale sammenslutninger i, at lovforslaget indebærer en realitetsændring i den omhandlede henseende, og at formuleringen bør føres tilbage til den oprindelige. Der kan efter min mening være tale om eventuelt at tydeliggøre forholdet ved f. eks. at indsætte ordene „med kommunalbestyrelsens samtykke“ efter „skolekommissionen“ i § 51, stk. 2 og 4.

Spørgsmål 2:

Der ønskes en opgørelse over, hvad de under lovforslagets § 1, nr. 2, omhandlede elevbidrag vil komme til at betyde for landets kommuner.

Svar:

Ifølge lovforslagets bemærkninger vil indførelsen af de foreslåede kommunale bidrag for elever på 8.-10. klassetrin i private skoler belaste landets kommuner inkl. Københavns kommune med en årlig udgift på omkring 34 mill. kr. Dette tal må dog tages med forbehold, da beregningerne er foretaget på et utilfredsstillende grundlag som følge af usikkerheden om de fremtidige lærerlønninger, og fordi man endnu ikke har afsluttet gennemgangen af de i denne forbindelse relevante kommunale udgifter til folkeskolen.

Udgiften til bidrag må antages at fordele sig uensartet på kommunerne, uafhængig af,

hvorvidt der i kommunen eller i dens nærhed er placeret en privat skole med de pågældende klassetrin. Da skolegangen i øvrigt på disse klassetrin som hovedregel er kommunal, vil kommuner, som har mange børn i private skoler og derfor får en betydelig bidragspligt for disse, have færre udgifter til folkeskolens 8.-10. klassetrin. Således tilvejebringes en vis økonomisk balance kommunerne imellem.

Spørgsmål 3:

Kan der siges noget om, hvad gennemsnitsrefusionsprocenten vil blive for de under lovforslagets § 1, nr. 4, omhandlede elevbidrag?

Svar:

Med den foreslåede bidragsordning til elever på 8.-10. klassetrin i private skoler vil staten og kommunerne tilsammen dække ca. 85 pct. af udgifterne til disse klassetrin i den private skole, hver med ca. halvdelen. Bidragsprocenten vil være den samme i og uden for København.

Til sammenligning kan oplyses, at staten for folkeskolens vedkommende også må antages at dække ca. 42 pct. af samtlige udgifter, såfremt lærerlønstilskuddet som foreslået i det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af lov om lønninger m. m. til folkeskolens lærere (F. 215) nedsættes til 60 pct.

Spørgsmål 4:

Er det rimeligt at ophæve statens tilskud til befordring af skoleelever og lade amtskommunen bidrage med 75 pct. af udgifterne?

Svar:

Baggrunden for forslaget om ophævelse af statens tilskud til befordringsordningerne efter folkeskolelovens §§ 50 og 51a, stk. 2, er ønsket om i forbindelse med den ændrede byrdefordeling mellem stat og kommune at ophæve en række økonomisk mindre betydningsfulde, men administrativt ofte besværlige refusionsordninger. Det er hensigten gennem den nye lovgivning om generelle tilskud til kommunerne at tilvejebringe kompensation for de med refusionsordningernes bortfald følgende øgede kommunale udgifter.

Ifølge lovforslaget skal primærkommunen fremtidig afholde 25 pct. og amtskommunen 75 pct. af udgifter i forbindelse med befodringsordningerne. Denne udgiftsfordeling er som omtalt i lovforslagets bemærkninger fastsat efter forhandling mellem undervisningsministeriet og regeringens byrdefordelingsudvalg, ligesom udgiftsfordelingen også har været drøftet med de kommunale organisationer.

Ved den foreslåede fordeling har det bl. a.

været tilsigtet at fastsætte primærkommunens andel rimeligt lavt, idet man har anset det for væsentligt, at udgifter til befodrning af skoleelever, der vil variere meget fra kommune til kommune, i væsentligt omfang udlignes gennem amtskommunen. I overensstemmelse med dette synspunkt indebærer forslaget i forhold til de nugældende regler en halvering af primærkommunens andel af udgifterne fra de nuværende 50 pct. til 25 pct.

*Vedrørende forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m. v.
(Ændrede refusionsregler m. v.).*

Spørgsmål:

Ministerens kommentarer udbedes til vedlagte skrivelser:

- 1) fra amtskonsulenterne for fritidsundervisning (optrykt som bilag 7).
- 2) af 22. april 1969 fra Dansk Aften- og Ungdomsskole Forening (optrykt som bilag 8).

Svar:

Ad 1:

Amtskonsulenterne giver udtryk for ønsket om, at refusioner af lønninger for ungdomsskoler og aftenskoler sættes til samme procent som foreslået for folkeskolen, nemlig 60 pct.

Jeg har ikke ment det forsvarligt i forbindelse med en reform af byrdefordelingen på dette punkt at stille forslag, der ville betyde en forøgelse af statstilskuddet til de nævnte to skoleformer, men har fundet 50 pct. hensigtsmæssig fremfor $\frac{4}{9}$. Det kan dog nævnes, at efter lovforslagene nr. 214 og 216 er forskellen i statsrefusionen reduceret væsentligt, nemlig fra ca. 40 til 10 pct.

Når konsulenterne peger på faren for, at bortfald af refusionerne til udgifter til ophold og forplejning ved undervisning i kostskoleform kan bevirke, at sådan undervisning ikke vil kunne gennemføres, må jeg anføre, at jeg ved lovforslagets fremsættelse har omtalt dette problem. Jeg gav herved udtryk for, at disse aktiviteter efter loven om fritidsundervisning m. v. ikke er obligatoriske for kommunerne, men at man fra statens side må lægge stor vægt på, at de

gennemføres i rimeligt omfang. Jeg nævnte, at undervisningsministeriet agter at følge udviklingen med hensyn til den kommunale aktivitet på disse felter, og at man, hvis dette lovforslags gennemførelse skulle vise sig at betyde en svigtende kommunal interesse på disse punkter, må overveje, om det måtte være ønskeligt ved en ændring af fritidsundervisningsloven at pålægge kommunerne pligt til at gennemføre aktiviteterne.

Forslaget om bortfald af statsrefusionen for disse udgifter er i øvrigt — ligesom for så vidt angår befodringsudgifterne for elever og udgifter til lejrskoleophold — begrundet i ønsket om at forenkle tilskudssystemet ved at lade en række økonomisk mindre betydende refusioner bortfalde, og der er kompenseret herfor ved den foreslåede forhøjelse af statstilskuddet til lønninger fra $\frac{4}{9}$ til 50 pct.

For så vidt angår bortfald af statstilskuddet til befodringsudgifter for elever og udgifter til lejrskoleophold, har det desuden været ministeriets opfattelse, at sådan befodrning ligesom i folkeskolen, jfr. lovforslag nr. 214, må være en ren kommunal opgave, og man har ment, at primærkommunerne alene burde bære disse udgifter.

Konsulenterne anmoder endvidere om, at lovforslagets § 1, nr. 8, ændres, således at alene ikrafttrædelsen af stk. 1 i § 79 i fritidsundervisningsloven udskydes til 1. april 1970.

Efter min opfattelse er der i § 12, stk. 4 og 5, i lov om ungdomsskoler og aftenskoler, hvilke bestemmelsers gyldighed efter for-

slaget forlænges til 1. april 1970, tilstrækkelig hjemmel for konsulenternes virksomhed i den pågældende overgangsperiode, således at det ikke er fornødent at følge konsulenternes forslag på dette punkt.

Med hensyn til konsulenternes anmodning om en ændring af fritidsundervisningslovens § 79, stk. 3, således at konsulentstillingerne opnormeres til aflønning på linie med amtskolekonsulenter, kan jeg oplyse, at dette spørgsmål har været drøftet i forbindelse med fritidsundervisningslovens behandling. Ministeriet har endnu ikke afsluttet overvejelserne — bl. a. på grund af de endnu uafklarede problemer i forbindelse med konsulenternes ansættelses- og arbejdsmæssige placering under den kommende nye amtskommunale struktur — og det er i øvrigt min opfattelse, at et spørgsmål som

dette ikke lovgivningsmæssigt bør løses i den her foreliggende sammenhæng.

Ad 2:

Med hensyn til det af Dansk Aften- og Ungdomsskole Forening under punkt b, c og d anførte kan jeg henvise til mine bemærkninger ovenfor ad 1.

For så vidt angår de under punkt a og e omtalte refusioner, er det som anført i lovforslagets bemærkninger rationaliserings- og forenklingsgrunde, der har ført til forslaget om bortfald af statsrefusionen.

Det vil i den kommende bekendtgørelse om ungdomsskoler, der udsendes med hjemmel i lov om fritidsundervisning m. v., blive fastslået, at kommunerne efter visse nærmere regler er forpligtede til at yde befordringsgodtgørelse til ledere og lærere.

Bilag 3.

Udtalelse fra den socialdemokratiske folketingsgruppe vedrørende byrdefordelingsreformen.

I. Målsætningen for en byrdefordelingsreform.

I lovforslag nr. 162 1968-69 er målsætningen for en byrdefordelingsreform opridset i følgende fire hovedpunkter:

- A. Bedre udligning mellem de velstående og de økonomisk svage områder af landet.
- B. Bedre harmoni mellem kompetence og økonomisk ansvar.
- C. Administrativ forenkling af de mange forskellige refusionsordninger.
- D. Fastlæggelse af hovedprincipper for 1. etape af reformen, således at man kan bygge videre på disse principper, efterhånden som opgavefordelingen mellem stat og kommuner bliver gennemført.

II. Regeringens forslag i relation til målsætningen.

Regeringens forslag lever ikke op til de nævnte målsætninger. En gennemgang af de fire punkter vil vise dette:

Ad A. Bedre udligning mellem de velstående og de økonomisk svage områder af landet.

Spørgsmålet om, hvorvidt en kommune er velstående eller økonomisk svag, afgøres af to forhold: *indkomstgrundlaget og udgiftsbehovet.*

Indkomstgrundlaget hænger sammen med, om en kommune bevidst eller ubevidst har tiltrukket enten høje eller lave indkomstgrupper, eller om en kommunes befolkning er ulige fordelt på erhverv med gode indkomstforhold og erhverv med dårlige indkomstforhold. Endelig har det betydning, om kommunens indkomstgrundlag reduceres ved underskud på nye parcelhuse.

Udgiftsbehovet hænger derimod sammen med den aldersfordeling, en kommune har, og med det behov, der eksisterer for anlæg af skoler, institutioner, for byggemodning og boligsikring til nye lejligheder m. v.

Regeringsforslaget om *skattegrundlagstilskud* til amtskommunerne er principielt et forsøg på at udligne forskelle i indkomstgrundlag, men for det første er det afsatte beløb alt for ringe til at løse udligningsproblemerne, og for det andet skal skattegrundlagstilskuddet efter forslaget gives til amtskommunerne for at nedbringe disses udskrivning. Det sidste giver ingen mulighed for at mindske uligheden mellem kommunerne inden for et amt.

Regeringsforslaget om *tilskud til kommunerne efter areal pr. indbygger* tager overhovedet ikke hensyn til, at en kommunes driftsudgifter er større, *hvis* der er særlig mange børn i undervisningspligtig alder, *hvis* der er mange børn i børnehvealder og vuggestuealder, *hvis* der er stort behov for midler til jordkøb, byggemodning, opførelse af skoler, børnehaver, vuggestuer og andre institutioner, *hvis* der er store udgifter til boligsikring i nybyggede lejligheder, og *hvis* der er et stort tab af skattegrundlag ved underskud på de nye parcelhuse. Forslaget lader altså disse store problemer lige uløste for alle kommuner i stærk befolkningsmæssig vækst, hvad enten der er tale om omegnskommuner til de store byer eller om kommuner, der i de senere år er kommet ind i en stærk selvstændig vækst.

Over for et tilskud, som er totalt uegnet til at udligne de forskelle i udgiftsbehov, som følger af en særlig „dyr aldersfordeling“, står en *ændring i refusionsordningerne*, som yderligere forværrer uligheden ved at kræve, at de samme kommuner skal selvfinansiere en større del af de opgaver, som staten pålægger dem at løse. Dette gælder i udpræget grad nedskæringen af lærerlønrefusionen, men også i et vist omfang vejrefusionerne. Det samme gælder de såkaldte „smårefusioner“ med i alt ca. 280 mill. kr., der bl. a. rammer en lang række sociale, sundhedsmæssige og uddannelsesmæssige initiativer.

Ganske vist reduceres kommunernes udgifter ved, at bidragene til den mellemkommunale refusion overtages af staten, men selv denne overtagelse virker ikke udlignende mellem kommunerne. De velstående kommuner, som har været store netto-bidragydere, får den største fordel af statens overtagelse af denne udgift.

Det er derfor ikke overraskende, at de samlede virkninger på landets kommuner ifølge beregninger foretaget af indenrigsministeriet viser, at der — bortset fra en række udprægede landbrugskommuner — stort set ikke er tale om en udjævning af skattetrykket. Skattetrykket varierede før fra 8 til 23, nu varierer det fra 8 til 22. Regeringen har ganske øjensynligt ikke selv været tilfreds med dette resultat og har derfor øget tilskuddet til særligt vanskeligt stillede kommuner. Det ser ud, som om det er denne nødløsning, der fremkalder den største virkning i retning af økonomisk udligning (se bilaget). 128 kommuner ud af de 276 storkommuner skal have tilskud som „vanskeligt stillede“. Dette er ikke en byrdefordelingsreform.

Ad B. *Bedre harmoni mellem kompetence og økonomisk ansvar.*

Spørgsmålet om at udforme statsstøtten til kommunerne på en sådan måde, at kommunerne ikke forledes til at foretage dispositioner, de ellers ikke ville have foretaget, må nødvendigvis være afhængigt af, om der er tale om opgaver, som kommunerne ifølge lov er forpligtet til at løse, eller der er tale om opgaver, som det står kommunen frit for at løse eller lade ligge. I denne forbindelse spiller det også ind, om det fra statens side ville være ønskværdigt, at kommunerne tog bestemte opgaver op. I forbindelse med det sidste kan man f. eks. nævne en opgave som langsigtede jordkøb.

Regeringsforslaget om tilskud på grundlag af areal pr. indbygger tager intet hensyn til forskellen mellem lovbundne og — fra statens side — ønskværdige kommunale opgaver på den ene side og opgaver, som det frit overlades til kommunerne at tage op eller lade ligge. Refusionen til en så lovbundet opgave som skolevæsenet nedsættes. Der tages intet hensyn til, om en kommune har store anlægsudgifter, fordi det er en vækstkommune. Motiveringen for regerings-

forslaget synes i højere grad at være at nedsætte statens andel i en række nødvendige fremtidige drifts- og anlægsudgifter end en økonomisk udligning mellem kommunerne. Dette kan naturligvis føre til mulighed for mindre stigning i statsskatterne på kommuneskatternes bekostning, men det svarer ikke til de opstillede målsætninger.

Ad C. *Administrativ forenkling af de mange forskellige refusionsordninger.*

Administrativ forenkling er et gode, hvis det kan ske uden uheldige virkninger.

Regeringsforslaget afskaffer nogle af refusionerne og forenkler derved naturligvis administrationen. Tilbage bliver imidlertid stadig en række forskellige refusionssatser, og den beskedne administrative forenkling kan ikke opveje de åbenbare urimeligheder, der derved fremkaldes.

Ad D. *Fastlæggelse af principper, der kan videreføres, efterhånden som opgavefordelingen mellem stat og kommuner bliver gennemført.*

Principperne for byrdefordelingen mellem kommunerne indbyrdes og mellem stat og kommuner må nødvendigvis baseres på den opgavefordeling, man til sin tid finder frem til. Det vil derfor være overordentligt svært allerede nu at fastlægge principper for byrdefordelingen uden at kende *den endelige opgavefordeling*. Det er derfor også overordentligt betænkeligt nu at lægge sig fast på nogle refusionssatser og på at refusionsniveauet ikke må overstige 50 pct. Det er i det hele taget svært at se noget principielt i en sådan standpunkttagen. Der er overhængende fare for, at udviklingen — specielt omkring *udviklingskommunerne* — vil gennemtvinge en lang række behov for tilskud fra staten til kommuner, som på et ringe befolkningsmæssigt og indkomstmæssigt grundlag skal finansiere anlægs- og driftsudgifter for en kraftigt stigende befolkning. Selve den kendsgerning, at det er tilskuddet til de vanskeligt stillede kommuner, der bærer en stor part af udligningen, viser, at de valgte principper er uholdbare.

III. *Skitse til et alternativ.*

Som det vil fremgå af det foregående, finder Socialdemokratiet, at det af regeringen fremlagte byrdefordelingsreformforslag

er ude af stand til at realisere den målsætning, som angives. Dette skyldes dels, at forslaget fremsættes, inden man har fundet frem til den endelige fordeling af opgaverne mellem stat, sekundærkommuner og primærkommuner, dels at de forslag, man fremsætter, ikke fører til de mål, man har sat sig.

Socialdemokratiet foreslår derfor:

A. Udgangspunktet må være opgavefordelingen.

De nugældende refusionssatser opretholdes uændrede indtil det tidspunkt, hvor den endelige opgavefordeling mellem stat, sekundærkommuner og primærkommuner er fastlagt.

B. En overgangsordning nødvendig.

Til løsning af de akutte økonomiske problemer for vanskeligt stillede kommuner gennemføres i denne folketingssamling en særlig midlertidig tilskudsordning. Derved bliver der mulighed for at gennemføre de undersøgelser, som er nødvendige for at realisere de følgende principper for en byrdefordelingsreform.

C. Udligning af indkomstgrundlaget.

Der gennemføres et skattegrundlagstilskud til sekundær- og primærkommunerne, således at kommuner med et skattegrundlag under gennemsnittet får mulighed for at udskrive skat, som om de lå på gennemsnittet eller umiddelbart deromkring.

D. Udligning af udgiftsbehovet.

På basis af kommunernes aldersfordeling og omkostningerne ved at opfylde de lovbundne og — fra statens side — ønskværdige kommunale opgaver, fastlægges en tilskudsordning, der mindsker det kommunale udgiftsbehov ved „særligt bekostelige aldersfordelinger“ (eksempel: en stor procentdel af befolkningen i undervisningspligtig alder).

E. Finansieringsfond.

På basis af den konstaterede befolknings-tilvækst i udviklingskommunerne og ved hjælp af en praktisk gennemsnitsregel for de anlægsudgifter, der følger med en vis befolknings-tilvækst, udlånes automatisk en fast procentdel af anlægsudgifterne fra en statslig finansieringsfond.

En byrdefordelingsreform efter disse grundlinjer vil i modsætning til regeringens forslag imødekomme de målsætninger, man må opstille.

Der vil fremkomme en virkelig udligning af skattetrykket i de forskellige kommuner.

Tilskuddene og lånene til kommunerne vil både blive baseret på „objektive kriterier“ (aldersfordeling og befolknings-tilvækst) og have relation til de faktiske udgifter, kommunerne har. Der vil derudover være åbnet frie muligheder for, at kommunerne gennem fuld selvfinansiering kan påtage sig særlige opgaver eller give en særlig god service ud over det niveau, statens tilskud sigter på.

Når relationerne mellem udgiftsbehovet ved forskellige former for aldersfordelinger én gang er fastlagt, vil det eksisterende refusionssystem kunne afløses af et forholdsvis simpelt tilskudssystem, der blot forudsætter oplysninger om kommunernes aldersfordeling og oplysninger om de gennemsnitlige omkostningsstigninger ved løsningen af de kommunale opgaver, som staten pålægger kommunerne at løse, eller som staten finder det ønskværdigt, at kommunerne løser.

Eventuelle senere ændringer i opgavefordeling mellem stat, sekundærkommuner og primærkommuner vil forholdsvis enkelt kunne indpasses i det ovennævnte tilskudssystem. Der vil ikke være behov for principielle ændringer, men blot for korrektioner. Systemet vil derfor være smidigt over for senere behov for yderligere omlægninger i opgavefordelingen.

Der vil ikke være behov for nødløsninger som tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner.

Bilag 4.

Den 6. maj 1969.

Nedenfor nævnte patienter lidende af kroniske nyresygdomme henstiller til udvalget, at den kommende sygehuslov indeholder bestemmelser, der klart angiver retningslinjer for denne gruppes mulighed for behandling, særligt i de sværeste tilfælde — hvor nyresvigt indtræder.

Grundet mange tilfælde af nyresvigt med død til følge, mener vi det berettiget — at sikre det nødvendige antal behandlingscentre (afdelinger) der med meget kort varsel bør oprettes på de nuværende eksisterende hospitaler og sygehuse. Vi henviser til gældende lov — at alle må have en mulighed for en behandling, der kan forbedre disse patienters sygdomsbillede til en mere tålelig tilværelse.

Vi anbefaler, at der vedrørende omtalte nyresvigtpatienter nedsættes et udvalg med beføjelser til at undersøge helt nøjagtigt, hvor mange patienter med nyrelidelser der indicerer et kommende nyresvigt, vi har i vort land. Vi har den opfattelse, at alle nyresvigtpatienter — også med sideløbende lidelser — må have ret til behandling til sikring af overlevelse og en tålelig tilværelse.

Vi henstiller, når den nye sygehuslov skal vedtages, at den ikke indeholder en nedsættelse af økonomiske statsrefusioner til de af os ønskede nødvendige dialysebehandlingsafdelinger.

Willy Modest,

Ulrikkenborg Alle 18, Lyngby.

Vagn Erik Mortensen,

Råhavevej 4, Herlev.

Toni Abrahamsen, Inge E. Petersen, Rita N. Jensen, Lissi Jørgensen,
Gladsaxe. Gørlev. Frederiksberg. Vejle.

Meta Melau, König Petersen, Kirsten Christiansen, Ely Frandsen,
Silkeborg. Paris. Kastrup. Frederiksberg.

Sigurd Nielsen, B. Luchow, Inge Chemnitz, E. Oft, K. Larsen, E. Brokholm,
Herlufmagle. København. Birkerød. København. København. København.

Til sygehusudvalget: vedrørende lov nr. 164 — Forslag til lov om sygehusvæsenet.

Bilag 5.**DEN DANSKE KØBSTADFORENING**

Den 22. april 1969.

I anledning af det af undervisningsministeren den 14. marts 1969 fremsatte forslag til lov om amtsrådenes og amtskommunernes overtagelse af skolerådenes og skolefondenes opgaver tillader Den danske Købstadforening sig at fremkomme med følgende bemærkninger til lovforslaget.

Ifølge forslaget § 3, stk. 1, fortsætter amtsskolekonsulenterne indtil den 31. marts 1972 deres virksomhed for deres hidtidige område og de inden for dette beliggende købstæder, og samme regel skal ifølge § 3, stk. 2, gælde for konsulenter for specialundervisningen og medhjælpere for disse.

Købstadforeningen må imidlertid lægge vægt på, at de købstadkommunale skoleledere — stadsskoleinspektører, skoledirektører og konsulenter for særundervisningen — i en overgangsperiode kan inddrages som konsulenter for de nye amtslige skolemyndigheder på linje med amtsskolekonsulenterne og amtsrådskredsens konsulenter for særundervisningen. De hensyn, der må varetages vedrørende den bedst mulige forberedelse af den fremtidige skoleadministration

i selve amtsrådskredsen, og som er motive- ringen for undervisningsministeriets forslag om at lade de nuværende konsulenter fortsætte deres hidtidige virksomhed indtil videre, er selvsagt ikke mindre vigtige, når det drejer sig om de købstadkommunale områder.

Det henstilles derfor til udvalgets overvejelse at ændre forslaget § 3, således at der i det hele taget gives lovhjemmel til, at de fremtidige amtslige skolemyndigheder i en overgangsperiode benytter såvel de nuværende købstadkommunale som de nuværende amtskommunale skoleledere og -konsulenter til at forberede den nye skoleadministration, f. eks. ved at det i en amtskommunal vedtægt for de nye amtskommuner fastsættes, hvorledes opgaverne i overgangstiden skal fordeles mellem de nævnte skoleledere og -konsulenter, og i hvilket omfang købstadkommunernes hidtidige udgifter vedrørende skoleledere og konsulenter i denne overgangstid skal afholdes af de nye amtsråd.

Henning Rasmussen.

/ O. Ingvartsen.

Folketingsudvalget vedr. forslag nr. 212 til lov om amtsrådenes og amtskommunernes overtagelse af skolerådenes og skolefondenes opgaver.

Bilag 6.

DEN DANSKE KØBSTADFORENING
BYMÆSSIGE KOMMUNER
DE SAMVIRKENDE KOMMUNALFORENINGER
I DANMARK

(Sognerådsforeningerne)

Den 17. april 1969.

Det af undervisningsministeren den 14. marts 1969 fremsatte forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen indeholder bl. a. et forslag til ny affattelse af lovens § 51, stk. 2-4, hvorefter det pålægges skolekommissionen at sørge for, at børn fra fjerntliggende og svagt befolkede dele af en kommune, der ikke med rimelighed kan henvises til bestående skoler i kommunen, på anden måde får fyldestgørende undervisning, enten således, at børnene henvises til en nabokommunes skole eller således, at der træffes aftale med forældrene om en anden ordning af undervisningen. Pligten hertil har efter den hidtidige affattelse af § 51, stk. 2, påhvilet kommunalbestyrelsen.

De ovennævnte kommunale sammenslutninger finder det ubegrundet, at skønnet over, hvorvidt børn med rimelighed kan henvises til bestående skoler i kommunen, og hvorledes undervisning af de pågældende børn i benægtende fald bør tilrettelægges, overføres fra kommunalbestyrelsen til skolekommissionen, og dette ville også harmonere dårligt med de principper om sammenhæng mellem bevillingsret og økonomisk ansvar, der i øvrigt ønskes fulgt ved byrdefordelingsreformen. Man skal derfor tillade sig at henstille til det ærede udvalg, at ordet „skolekommissionen“ i forslaget § 51, stk. 2 og 4, ændres til „kommunalbestyrelsen“.

På sammenslutningernes vegne

A. Daugaard.

/E. Krarup.

Folketingets udvalg vedrørende forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (nr. 211 1968-69).

Bilag 7.

AMTSKONSULENTERNE FOR FRITIDSUNDERVISNINGEN

Angående forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m. v.

§ 17, stk. 1, og § 69, stk. 1.

Vi anmoder om, at refusion af lønninger gives med samme procent for al undervisning. (I lovforslag nr. 214 er procentsatsen 60).

Vi finder, at det vil være rigtigst ud fra såvel et pædagogisk som et administrativt synspunkt at gennemføre ensartede refusionssatser for undervisningsområdet.

§ 17, stk. 4.

Vi nærer alvorlig ængstelse for, at bortfaldet af refusion til udgifter til ophold og forplejning ved undervisning i kostskoleform vil bevirke, at en sådan undervisning ikke vil kunne gennemføres. Vi ønsker i den forbindelse at påpege den store pædagogiske værdi, der ligger i at bringe unge fra forskellige miljøer sammen.

§ 17, stk. 5.

Vi anmoder om, at reglerne om elevtransport til ungdomsskoleundervisning kommer til at følge reglerne i lovforslag nr. 214.

§ 17, stk. 6.

Vi anmoder om, at elevtransport for elevernes deltagelse i lejrskole kommer til at

følge reglerne for samme virksomhed i folkeskolen.

§ 113.

Vi anmoder om at få ændret stk. 1 således: . . . § 79, stk. 1, dog først fra den 1. april 1970.

Vi anmoder endvidere om, at § 79, stk. 3, ændres således:

Amtskonsulenten for fritidsundervisningen lønnes efter reglerne for amtsskolekonsulenter i lov om lønninger m. m. til folkeskolens lærere.

Begrundelse:

Bemærkningerne til forslag til lov om fritidsundervisning § 77, stk. 3.

Betænkningen fra undervisningsudvalget over forslag til fritidsundervisning m.v.

Udtalelserne i folketinget ved 2. behandling af forslag til lov om fritidsundervisning.

Såfremt man skulle ønske at bibeholde § 113 som af ministeren foreslået, anmoder vi om, at § 12, stk. 4, i lov om ungdomsskoler og aftenskoler m.v. forandres således som ovenfor foreslåede forandring af § 79, stk. 3.

I håb om velvillig stillingtagen.

Frantz Kjærum.

Bilag 8.

DANSK AFTEN- OG UNGDOMSSKOLEFORENING

Hovedstyrelsen.

Den 22. april 1969.

Foreningens henvendelse vedrørende lovforslagets § 1, stk. 2 og stk. 5.

Idet man refererer til lov om fritidsundervisning m.v., bemærkes, at det fremsatte lovforslag vil ophæve det i loven givne tilsagn om statstilskud til kommuner, der har afholdt udgifter til

- a. *befordring for tilrejsende lærere og evt. til ledere m. fl.* ved undervisning i ungdomsskole eller aftenskole m.v.

(Den kommunale forpligtelse er fastsat ved lovens §§ 14 og 66).

- b. *elevers ophold og forplejning* i forbindelse med undervisning under kostskoleliggende former, jfr. § 3, stk. 2.

(Den kommunale forpligtelses omfang må herefter bero på en fortolkning af § 5, stk. 1, § 7, stk. 3 — sammenholdt med undervisningsudvalgets betænkning over forslag til lov om fritidsundervisning m.v. (afgivet 15. maj 1968, blad nr. 365), der refererer til de nu foreslået ophævede tilskudsbestemmelser). (Side 3, sp. 1).

- c. *elevers befordring* i anledning af deltagelse i ungdomsskolevirksomhed.

(Den kommunale forpligtelse må derefter formentlig bero på en fortolkning af § 17, stk. 1, om dennes omfang).

- d. *lejrskoleophold for elever* — efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

(Den kommunale forpligtelse fastlagt som ovenfor under pkt. b anført).

- e. *klubrådsmedlemmers deltagelse i klubrådskursus* efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Dansk Aften- og Ungdomsskoleforening ønsker at gøre opmærksom på, at gennemførelse af de ovennævnte begrænsninger i ydelse af statstilskud indebærer en alvorlig forskelsbehandling — med risiko for den centraliserede ungdomsskoles kvalitet, trusel mod den centraliserede ungdomsskoles elev-grundlag, vanskelighed for adskillige ungdomsskolars gennemførelse af undervisning i fagkombinationer, der kræver stort timetal og svækkelse af ungdomsskolens muligheder for demokratisk arbejde.

Ove Storm,
formand for DAUF.

J. Montin Sørensen,
næstformand for DAUF.

J. O. Gotfredsen,
fm. f. ungdomsskolelederudvalget.

Til folketingets udvalg vedrørende lovforslag nr. 216 (1968-69) forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m. v. (Ændrede refusionsregler m. v.).

Bilag 9.

KØBENHAVNS MAGISTRAT

Overborgmesteren.

Den 19. maj 1969.

Magistraten er underhånden blevet orienteret om, at udvalget behandler et ændringsforslag, hvorefter der for kommunerne i Københavns amt samt Københavns og Frederiksberg kommuner indføres en supplerende økonomisk udligningsordning med virkning for regnskabsårene 1970-71—1971-72.

Efter ændringsforslaget skal der udredes et beløb til de kommuner inden for området, hvis beskatningsgrundlag pr. indbygger udgør mindre end 95 pct. af områdets gennemsnitlige beskatningsgrundlag pr. indbygger, og som i årene 1965-68 har haft en årlig befolkningstilvækst på gennemsnitlig mindst 5 pct.

Beskatningsgrundlaget pr. indbygger opgøres efter reglerne i § 2 i forslaget til lov om generelle tilskud til kommunerne, det vil sige 20 pct. af de grundværdier, af hvilke der svares grundskyld, samt de skattepligtige indkomster for de personer m. v., der er skattepligtige efter § 1 i loven om opkrævning af indkomst- og formueskat til staten.

Magistraten har ikke nærmere kendskab til, hvordan det gennemsnitlige beskatningsgrundlag således opgjort er inden for området, men går ud fra, at Københavns kommune hører til de kommuner, hvis beskatningsgrundlag pr. indbygger er mindre end 95 pct. af det gennemsnitlige beskatningsgrundlag pr. indbygger, og at det således alene er reglen om kommunernes befolkningstilvækst, der medfører, at Københavns kommune ikke efter lovforslaget skal modtage noget beløb.

I den anledning skal magistraten gøre opmærksom på, at Københavns kommunes investeringsudgifter for 1969-70 andrager 480 mill. kr. og for 1970-71 er anslået til 519 mill. kr. Hertil kommer afdrag på og indfrielse af gæld, der i 1969-70 andrager 114 mill. kr., og som for 1970-71 antages at ville andrage 141 mill. kr.

De økonomiske byrder, der således påhviler Københavns kommune dels i forbindelse med fornyelse af kommunens anlæg og dels som følge af, at beskatningsgrundlaget igennem en årrække har ligget lavt set i forhold til hovedstadsområdet i øvrigt, medfører, at Københavns kommune i realiteten befinder sig i samme situation som adskillige kommuner, der har en befolkningstilvækst på 5 pct. og derover.

Uanset de allerede eksisterende udligningsordninger — det særlige udlignings-tilsvar fra Frederiksberg og Gentofte samt erhvervsskatteafløsningen — er det kommunale skattetryk i København da også væsentligt større end skattetrykket specielt i nabokommunerne Frederiksberg og Gentofte.

Københavns kommune har for 1969-70 en beskatningsprocent på 13,8 og en grundskyldpromille på 42. Frederiksberg har for samme år en beskatningsprocent på 11 og en grundskyldpromille på 35. Beskatningsprocenten i Gentofte var i 1969-70 11,5 og grundskyldpromillen 6,5, hvortil kommer en grundskyldpromille til Københavns amt på 16.

De tilskud, Frederiksberg og Gentofte skal yde til visse kommuner efter det foreliggende forslag, vil ikke på væsentlig måde ændre den nu foreliggende ulighed i det kommunale skattetryk specielt i det gamle hovedstadsområde.

I lovforslaget anføres, at det også er en betingelse for at få andel i de indkomne bidrag, at kommunens skattetryk overstiger områdets gennemsnitlige skattetryk med mere end 1 pct.

Ved skattetryk forstås i denne forbindelse forholdet mellem den samlede udskrivning til personlige skatter samt grundskyld og det foran nævnte beskatningsgrundlag.

Selv om det efter de foreløbige oversigter, magistraten tidligere har modtaget, synes

at fremgå, at Københavns kommune ikke vil ligge 1 pct. over gennemsnittet for området, må det bemærkes, at tallene er foreløbige og baseret på 1967-68, hvortil kommer, at det, det drejer sig om, er fastlæggelse af rigtige og rimelige principper for en ganske vist midlertidig supplerende udligning mellem kommunerne i området og ikke om, hvordan sådanne principper virker for den ene eller anden kommune.

Magistraten har bemærket sig, at den forelåede økonomiske udligningsordning er tænkt som en midlertidig foranstaltning, og at hovedstadsudligningens problemer i øvrigt skal behandles i større sammenhæng, jfr. at der i bemærkningerne til lovforslaget er henvist til, at loven om erhvervsskattens afløsning skal tages op til revision i folketingsåret 1970-71.

Man går i denne forbindelse ud fra, at resultatet af det forberedende arbejde i undersøgelsesudvalget vedrørende den fremtidige hovedstadsordning vil indgå i den større sammenhæng, og skal nævne, at repræsentanter for København i undersøgelsesudvalget har påpeget, at også kommunernes udgifter kan komme på tale som grundlag for udligning. Man har således fundet, at det burde overvejes, hvorvidt man skal tage udgangspunkt i de faktiske beløb eller i visse normtal, f. eks. antallet af skolesøgende børn, folkepensionister m. v., ligesom man har påpeget, at forrentning og

afdrag på lån samt hele anlægsvirksomheden og dens finansiering også må tages i betragtning.

Det er selvsagt af væsentlig betydning for Københavns kommune — både indtægtsgrundlag og udgiftsniveau — at en forholdsvis stor del af kommunens borgere er folkepensionister.

Opmærksomheden skal endvidere henledes på de særlige udgifter, kommunen har som centerkommune og universitetskommune.

Det er magistratens opfattelse, at det allerede i forbindelse med behandlingen af lovforslaget om generelle tilskud til kommunerne er påkrævet på mere gennemgribende måde, end det sker ved det foreliggende ændringsforslag, midlertidig at søge at afbøde ulighederne i det kommunale skattetryk inden for hovedstadsområdet.

Til folketingsudvalgets orientering vedlægges det udkast til de indledende afsnit af økonomisk overslag for 1970-71, som i dag har været forelagt den samlede magistrat, og som den 29. ds. kommer til behandling i borgerrepræsentationen.

Det i nærværende skrivelse omtalte ændringsforslag er behandlet på side 16, medens byrdefordelingsforslagenes virkninger for Københavns kommune i øvrigt er omtalt på siderne 17 og 18, jfr. side 23 for så vidt angår virkningerne på kommunens likviditet.

Urban Hansen.

/ Jørgen Paldam.

Til folketingsudvalget angående forslag til lov om generelle tilskud til kommunerne m. fl. lovforslag.